Europos Parlamentas
2024-2029

PRIIMTI TEKSTAI

P10_TA(2026)0063

Europos Sąjungos reglamentavimo kokybė, subsidiarumas ir proporcingumas. Pranešimas dėl geresnės teisėkūros 2023 ir 2024 m.

2026 m. kovo 10 d. Europos Parlamento rezoliucija „Europos Sąjungos reglamentavimo kokybė, subsidiarumas ir proporcingumas. Pranešimas dėl geresnės teisėkūros 2023 ir 2024 m.“ (2025/2015(INI))

Europos Parlamentas,

– atsižvelgdamas į Europos Sąjungos sutarties (ES sutartis) 5 straipsnį, ypač į jame įtvirtintus subsidiarumo ir proporcingumo principus,

– atsižvelgdamas į ES sutarties ir Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo (SESV) Protokolą Nr. 1 dėl nacionalinių parlamentų vaidmens Europos Sąjungoje[1],

– atsižvelgdamas į ES sutarties ir SESV Protokolą Nr. 2 dėl subsidiarumo ir proporcingumo principų taikymo[2],

– atsižvelgdamas į 2016 m. balandžio 13 d. Europos Parlamento, Europos Sąjungos Tarybos ir Europos Komisijos tarpinstitucinį susitarimą dėl geresnės teisėkūros[3],

– atsižvelgdamas į 2024 m. spalio 25 d. Komisijos 2023 metų ataskaitą dėl subsidiarumo ir proporcingumo principų taikymo ir dėl santykių su nacionaliniais parlamentais (COM(2024)0493),

– atsižvelgdamas į 2025 m. rugsėjo 8 d. Komisijos 2024 m. metinę ataskaitą dėl subsidiarumo ir proporcingumo principų taikymo ir dėl santykių su nacionaliniais parlamentais (COM(2025)0473),

---

1 OL C 202, 2016 6 7, p. 203, ELI: http://data.europa.eu/eli/treaty/tfeu_2016/pro_1/oj.
2 OL C 326, 2012 10 26, p. 206, ELI: http://data.europa.eu/eli/treaty/tfeu_2012/pro_2/oj.
3 OL L 123, 2016 5 12, p. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/agree_interinstit/2016/512/oj.

– atsižvelgdamas į 2021 m. birželio 24 d. savo rezoliuciją „Europos Sąjungos reglamentavimo kokybė, subsidiarumas ir proporcingumas. Ataskaita dėl geresnės teisėkūros 2017, 2018 ir 2019 m.“[4],

– atsižvelgdamas į 2023 m. lapkričio 23 d. savo rezoliuciją „Europos Sąjungos reglamentavimo kokybė, subsidiarumas ir proporcingumas. Ataskaita dėl geresnės teisėkūros 2020, 2021 ir 2022 m.“[5],

– atsižvelgdamas į 2024 m. sausio 17 d. savo rezoliuciją dėl Sutarties nuostatų dėl nacionalinių parlamentų įgyvendinimo[6],

– atsižvelgdamas į 2021 m. balandžio 29 d. Komisijos komunikatą „Geresnis reglamentavimas: bendromis jėgomis renkime geresnius teisės aktus“ (COM(2021)0219),

– atsižvelgdamas į 2022 m. liepos 7 d. savo rezoliuciją „Geresnis reglamentavimas: bendromis jėgomis renkime geresnius teisės aktus“[7],

– atsižvelgdamas į 2023 m. spalio mėn. Piliečių teisių ir konstitucinių reikalų teminio skyriaus paskelbtą tyrimą „Principas „kiek plius, tiek minus“,

– atsižvelgdamas į visus ankstesnius Komisijos komunikatus dėl geresnio reglamentavimo būtinybės, siekiant užtikrinti geresnius rezultatus ES piliečių labui,

– atsižvelgdamas į 2024 m. rugsėjo 9 d. Mario Draghi pranešimą „The future of European competitiveness – A competitiveness strategy for Europe“ (liet. „Europos konkurencingumo ateitis. Europos konkurencingumo strategija“) (M. Draghi pranešimas),

– atsižvelgdamas į 2024 m. balandžio 17 d. Enrico Lettos pranešimą „Daug daugiau nei rinka“ (E. Lettos pranešimas),

– atsižvelgdamas į Darbo tvarkos taisyklių 55 straipsnį,

– atsižvelgdamas į Teisės reikalų komiteto pranešimą (A10-0020/2026),

A. kadangi pagal ES sutarties 5 straipsnį ES kompetencijos ribų nustatymas grindžiamas suteikimo principu; kadangi ES kompetencijos įgyvendinimas grindžiamas subsidiarumo ir proporcingumo principais; kadangi pagal suteikimo principą ES veikia tik neperžengdama ribų kompetencijos, kurią, siekiant Sutartyse nustatytų tikslų, jai šiose Sutartyse suteikė valstybės

---

4 OL C 81, 2022 2 18, p. 74.
5 OL C, C/2024/4228, 2024 7 24, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/4228/oj.
6 OL C, C/2024/5714, 2024 10 17, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/5714/oj.
7 OL C 47, 2023 2 7, p. 250.

narės; kadangi visa Sutartimis ES nepriskirta kompetencija priklauso valstybėms narėms;

B. kadangi norint, kad ES teisės aktai piliečiams ir suinteresuotiesiems subjektams teiktų realios naudos, jie turėtų atitikti paskirtį, būti proporcingi, skaidrūs ir išsamūs; kadangi geresnis reglamentavimas padeda užtikrinti, kad, atsižvelgiant į spartesnį technologinių, visuomeninių ir aplinkos pokyčių tempą, ES politika ir teisės aktai būtų orientuoti į ateitį; kadangi dėl to bus vis svarbiau pasiūlymus dėl reglamentavimo pagrįsti įrodymais pagrįstais vertinimais; kadangi kokybiška teisėkūra turėtų būti naudinga visiems kaip ilgalaikė investicija į bendrą mūsų visuomenės gerovę ir mūsų ateitį;

C. kadangi ES teisėkūra yra grindžiama pagarbos žmogaus orumui, laisvės, demokratijos, lygybės, teisinės valstybės ir pagarbos žmogaus teisėms vertybėmis ir reikalavimais, kaip įtvirtinta ES sutarties 2 straipsnyje; kadangi teisinės valstybės principas užtikrina, kad visi Sąjungos veiksmai, įskaitant teisėkūros ir reguliavimo procesus, būtų grindžiami teisėtumu, skaidrumu ir veiksminga teismine peržiūra;

D. kadangi geresnė teisėkūra yra bendras visų ES institucijų tikslas ir bendra jų ir valstybių narių atsakomybė, kurio turėtų būti siekiama skaidrumu, proporcingumu, atskaitomybe ir institucijų ir valstybių narių, piliečių ir suinteresuotųjų subjektų bendradarbiavimu, sykiu užtikrinant visapusišką pagarbą visoms pagrindinėms europietiškoms vertybėms, įskaitant demokratiją, teisinės valstybės principą ir žmogaus teises;

E. kadangi 2024 m. liepos 18 d. išrinktoji Komisijos Pirmininkė 2024–2029 m. kadencijos Europos Komisijos politinėse gairėse nurodė, kad „[b]ūsimi teisės aktai taip pat turi būti paprastesni ir rengiami turint omenyje mažąsias įmones ir vadovaujantis subsidiarumo principu“; kadangi Komisijos Pirmininkė taip pat pareiškė, kad „geresnė teisėkūra turi būti bendra užduotis, apimanti visas dalyvaujančias institucijas ir visą teisėkūros procesą – nuo pasiūlymo iki jo keitimo ir priėmimo“;

F. kadangi Komisija įvairiuose komunikatuose aiškiai nurodė, jog siekiant geresnės teisėkūros reikia užtikrinti, kad ES teisėkūra ir politikos formavimas būtų grindžiami patikimais faktiniais duomenimis, kad būtų įtraukti suinteresuotieji subjektai, įskaitant piliečius ir įmones, būtų vengiama užkrauti nereikalingą naštą ir kad tai duotų apčiuopiamos ir tvarios naudos ES piliečiams;

G. kadangi nacionaliniams parlamentams natūraliai tenka subsidiarumo principo sergėtojų vaidmuo ir jie atlieka labai svarbią funkciją užtikrinant subsidiarumo ir proporcingumo principų laikymąsi pasitelkiant tarpparlamentinį dialogą ir išankstinio įspėjimo sistemą, pagal kurią nacionaliniai parlamentai ir (arba) rūmai gali teikti

pagrįstą nuomonę, jei mano, kad pasiūlymas dėl teisėkūros procedūra priimamo akto neatitinka subsidiarumo principo;

H. kadangi pagal ES sutarties 4 straipsnį ES ir valstybės narės privalo laikytis lojalaus bendradarbiavimo principo, kad padėtų viena kitai vykdyti iš Sutarčių kylančias užduotis; kadangi tai apima valstybėms narėms tenkančią užduotį imtis visų reikiamų priemonių pagal Sutartis ar ES institucijų aktus atsirandančioms pareigoms vykdyti;

I. kadangi pernelyg didelė reglamentavimo našta neturėtų be reikalo trukdyti ES įmonių konkurencingumui, inovacijoms ir augimui, nes tai lemtų investicijų ir darbo vietų nutekėjimą už ES ribų, o tai turėtų ypač žalingą poveikį mažosioms ir vidutinėms įmonėms (MVĮ); kadangi teisinis nuspėjamumas ir teisinis saugumas yra labai svarbūs bendrosios rinkos veikimui; kadangi bendrojoje rinkoje vis dar kyla kliūčių ir ji yra susiskaidžiusi;

J. kadangi skaidrus, tikslus ir vienodas ES teisės aktų taikymas yra labai svarbus siekiant užtikrinti piliečių pasitikėjimą ES, niekam, ypač įmonėms ir vartotojams, nesukuriant nereikalingos naštos ir papildomų išlaidų; kadangi pagal SESV 197 straipsnį veiksmingas įgyvendinimas valstybėse narėse turi būti laikomas bendro intereso reikalu; kadangi valstybės narės, perkeldamos ES teisės aktus į nacionalinę teisę, turėtų vengti užkrauti nereikalingą papildomą administracinę ar reikalavimų laikymosi naštą;

K. kadangi 2021 m. Komisija pradėjo taikyti principą „kiek plius, tiek minus“, kad nauja našta, susijusi su Komisijos pasiūlymais dėl teisėkūros procedūra priimamų teisės aktų, būtų atsveriama šalinant naštą, su kuria jau susiduriama toje pačioje politikos srityje; kadangi dabartinės struktūros koncepcija nėra geresnio reglamentavimo įrankis, visų pirma, dėl to, kad ji nepadeda spręsti teisėkūros kokybės klausimo, kurio negalima susiaurinti iki kiekybinių naštos ir išlaidų mažinimo tikslų, ir neapima galimo jos poveikio dabartiniams ES reguliavimo tikslams vertinimo;

L. kadangi principas „kiek plius, tiek minus“ turėtų būti suprantamas ne kaip kiekybinis tikslas, susijęs su teisėkūros procedūra priimamais aktais, o kaip sąnaudomis grindžiamas mechanizmas, kuriuo siekiama apčiuopiamai sumažinti grynąsias reglamentavimo lemiamas sąnaudas ir pagerinti ES rinkos ir visuomenės veikimą; kadangi ir toliau reikia sutelkti dėmesį į bendras administracines, reikalavimų laikymosi ir įgyvendinimo sąnaudas, kurių patiria įmonės, užtikrinant, kad bet kokie nauji įpareigojimai būtų subalansuoti; kadangi dabartinis požiūris „kiek plius, tiek minus“ šiuo atveju nėra deramas; kadangi turėtų būti nustatytas platesnio užmojo visa apimantis požiūris;

M. kadangi pastarojo meto pažanga dirbtinio intelekto (DI) srityje keičia metodus, kuriais remiantis gali būti vertinama ir taikoma ES teisė,

pereinant nuo ribotų žiniomis grindžiamų ekspertinių sistemų prie predikcinių ir generatyvinių mašinų mokymosi modelių; kadangi tokios technologijos atveria naujų galimybių, bet ir kelia iššūkių visame teisėkūros cikle, be kita ko, atliekant analizę prieš priėmimą, poveikio prognozavimą, rengiant teisės aktus, rengiant viešas konsultacijas ir – ypač – vykdant stebėseną po priėmimo, o tai suteikia didelių galimybių pagerinti ES teisėkūros savalaikiškumą, tikslumą ir išsamumą, jei paisoma deramo rūpestingumo ir gerbiamos pagrindinės teisės;

N. kadangi geresnės teisėkūros tikslas turi būti padėti įgyvendinti ES politinius užmojus, ypač jos ilgalaikius tikslus; kadangi gerai atliekami *ex ante* ir *ex post* poveikio vertinimai, be kita ko, vertinant socialinį, ekonominį poveikį ir poveikį aplinkai, ir viešos konsultacijos yra esminės priemonės išsamia informacija pagrįstai, geresnei, veiksmingai, atskaitingai ir skaidriai teisėkūrai užtikrinti; kadangi Reglamentavimo patikros valdyba yra atsakinga už poveikio vertinimų ir tinkamumo patikrinimų bei pagrindinių vertinimų kokybės vertinimą, tokiu būdu siekdama padėti priimti politinius sprendimus;

Subsidiarumas ir proporcingumas

1. primena, kad pagal ES sutarties 5 straipsnyje įtvirtintus subsidiarumo ir proporcingumo principus ES privalo priimti teisės aktus tik tada, kai tai būtina, ir tik tokiu mastu, koks būtinas; primena, kad šio įpareigojimo tikslas – priimti teisės aktus kuo artimesniu ES piliečiams lygmeniu;

2. primena, kad geresnė teisėkūra yra pagrįsta teisėkūros institucijų tarpusavio pusiausvyra ir bendru įsipareigojimu lojaliai ir skaidriai bendradarbiauti per visą teisėkūros ciklą; pažymi, kad tai turi atsispindėti nustatant arba peržiūrint daugiamečius prioritetus ir metinėje bendroje deklaracijoje dėl metinių tarpinstitucinių prioritetų; primena, kad bet kokie Komisijos ketinimai atšaukti dar nepriimtus teisėkūros procedūra priimamus aktus, kaip paskelbta jos metinėse darbo programose, turi būti tinkamai argumentuoti ir pagrįsti, sudarant sąlygas tinkamam konsultavimuisi su ES teisėkūros institucijomis;

3. primena, kad rėmimasis kitais teisiniais pagrindais nei įprasta teisėkūros procedūra yra kruopščiai apibrėžtas sutartyse; įspėja nenaudoti teisėkūros procesų, konkrečiai numatytų ekstremaliosioms situacijoms pagal SESV 122 straipsnį, išskyrus konkrečias situacijas, dėl kurių reikia greitai reaguoti į kylančias krizes;

4. primena, kad vertinimas, poveikio vertinimas ir konsultacijos su suinteresuotaisiais subjektais yra pagrindiniai veiksmingo, atsakingo ir demokratinio reglamentavimo proceso ramsčiai;

5. pažymi, kad 2023 m. nacionaliniai parlamentai pateikė 22 pagrįstas nuomones, t. y. trečdaliu mažiau nei 2022 m., o tai atitinka ilgalaikę pagrįstų nuomonių skaičiaus mažėjimo tendenciją; pažymi, kad tuo pat metu matomas aktyvesnis nacionalinių parlamentų dalyvavimas platesniame politiniame dialoge su Komisija, t. y. dalyvavimo lygis padidėjo daugiau nei 10 proc., palyginti su 2022 m.;

6. pažymi, kad nuo Lisabonos sutarties įsigaliojimo 2009 m. nacionaliniai parlamentai pateikė tik 577 subsidiarumo patikrinimus ir pagrįstas nuomones, 3 803 nacionalinių parlamentų pasiūlymus ir tris geltonąsias korteles, tačiau nepateikė nei vienos oranžinės kortelės;

7. pažymi, kad, greta Protokole Nr. 2 nustatyto subsidiarumo kontrolės mechanizmo, 2006 m. Komisija pradėjo politinį dialogą, kurį vykdant 2023 m. buvo pateiktos 402 nuomonės; be to, pažymi, kad tose pateiktose nuomonėse nacionaliniai parlamentai daugiausia dėmesio skyrė 2023 m. Komisijos darbo programai;

8. pažymi, kad 2024 m. suėjo 15 metų nuo tada, kai įsigaliojo ir buvo pradėta taikyti Lisabonos sutartis, pagal kurią Europos Sąjungoje nustatyta aukštesnio lygio parlamentinė kontrolė ir demokratinė atskaitomybė, visų pirma, taikant subsidiarumo ir proporcingumo principus;

9. pažymi, kad 2024 m. taip pat buvo pereinamieji metai tarp dviejų Komisijos kadencijų, o tokiais laikotarpiais nacionalinės parlamentinės kontrolės intensyvumas paprastai mažėja; pažymi, kad taip buvo ir 2024 m.: nacionaliniai parlamentai pateikė 252 nuomones, iš kurių 14 buvo pagrįstos nuomonės; pažymi, kad, nors tai yra didelis sumažėjimas, palyginti su 2023 m., jis nėra neįprastas pereinamaisiais metais ir buvo mažesnis, palyginti su ankstesniais pereinamaisiais metais (2019 m.);

10. palankiai vertina tai, kad 2024 m. Komisija gerokai patobulino nacionalinių parlamentų nuomonių ir jos atsakymų į tas nuomones viešo skelbimo procesą: buvo sukurta nauja internetinė duomenų bazė su įvairiomis filtravimo galimybėmis; be to, palankiai vertina tai, kad šis patobulinimas taip pat taikomas nuo 2014 m. gautoms nuomonėms ir atsakymams;

11. ragina ankstesniu etapu struktūriškai ir svariai įtraukti nacionalinius parlamentus į ES politikos formavimo ciklą, be kita ko, konsultacijų ir darbotvarkės nustatymo etapais, o ne tik Komisijai priėmus pasiūlymą; pabrėžia, kad, laiku suteikus nacionaliniams parlamentams galimybę susipažinti su iniciatyvų projektais, padėties analizėmis ir poveikio vertinimo medžiaga, būtų galima veiksmingiau tikrinti subsidiarumo ir proporcingumo aspektus ir užtikrinti, kad nacionalinės ekspertinės žinios atsispindėtų pradiniame ES teisėkūros proceso etape;

12. atkreipia dėmesį į kelių nacionalinių parlamentų raginimus aktyviau dalyvauti tikrinant deleguotuosius ir įgyvendinimo aktus; pabrėžia, jog svarbu, kad nacionaliniai parlamentai atliktų išankstinį tokių aktų tikrinimą, taip siekiant užtikrinti, kad būtų laikomasi subsidiarumo ir proporcingumo principų;

13. ragina stiprinti bendradarbiavimą su nacionaliniais parlamentais pasitelkiant struktūrinio skaitmeninio dialogo platformas, kad būtų užtikrintas savalaikis dalijimasis informacija apie naujas ES iniciatyvas; ragina apsvarstyti galimybę ieškoti būdų, kaip sudaryti sąlygas nacionaliniams parlamentams atlikti iniciatyvesnį vaidmenį formuojant ES politiką, be kita ko, taikant struktūrinį žaliosios kortelės mechanizmą, pagal kurį būtų galima teikti kolektyvinius pasiūlymus dėl Komisijos iniciatyvų, taikant pagrįstas ir pasiekiamas ribas; pabrėžia, kad tarpparlamentiniame bendradarbiavime turėtų dalyvauti vietos ir regionų atstovai, taip siekiant padidinti ES teisėkūros proceso skaidrumą ir visuomenės prisiimamą atsakomybę už jį; pažymi, kad suteikus parlamentams daugiau galių, viršijančių reaguojamojo pobūdžio vaidmenį, būtų sustiprinta atsakomybė už ES veiksmus ir jų demokratinis legitimumas;

14. pažymi, kad 2024 m. Europos Sąjungos Teisingumo Teismas panaikino reglamento nuostatą, kuri buvo įtraukta per derybas dėl teisėkūros procedūra priimamo akto, remdamasis tuo, kad nebuvo pakankamai informacijos, kad būtų galima įvertinti ir vienareikšmiškai nustatyti jos proporcingumą; dar kartą patvirtina, kad subsidiarumo ir proporcingumo principai tebėra labai svarbūs ES teisėtumui, ir ragina glaudžiau bendradarbiauti ir stiprinti struktūrinį dialogą su nacionaliniais parlamentais;

15. pabrėžia, kad, nepaisant bendro lojalaus bendradarbiavimo tikslo, kuriuo grindžiama ES politika ir teisėkūra, įskaitant valstybių narių vaidmenį imantis visų tinkamų priemonių, kad būtų užtikrintas pagal Sutartis ar ES institucijų aktus atsirandančių pareigų vykdymas, padėtis, susijusi su direktyvų perkėlimu laiku į nacionalinę teisę ir ES teisės įgyvendinimu, vis dar labai skiriasi; ragina toliau remti valstybių narių administracinių ir techninių pajėgumų stiprinimą šioje srityje ir primygtinai ragina Komisiją garantuoti ryžtingą vykdymo užtikrinimą nesėkmingo bendradarbiavimo atveju;

16. atkreipia dėmesį į tai, kad buvo nustatyti dialogai įgyvendinimo klausimais, kuriuos vykdo Komisija ir kurie yra jos pastangų užtikrinti skaidrumą ir dalyvaujamąją demokratiją siekiant geresnės teisėkūros dalis; apskritai skatina iniciatyvas, kuriomis skatinamas prasmingas pilietinės visuomenės ir įmonių dalyvavimas formuojant politiką; atitinkamai pabrėžia, jog galima padaryti patobulinimų siekiant užtikrinti, kad ES teisėkūros procesas būtų skaidresnis, įtraukesnis, kiek tai susiję su visų suinteresuotųjų subjektų indėliu, ir lengviau stebimas;

Geresnė teisėkūra

17. pabrėžia, kad, nepaisant pažangos, padarytos įgyvendinant geresnio reglamentavimo darbotvarkę, ES teisės aktais vis dar sukuriama daug reglamentavimo naštos, todėl procesą galima patobulint siekiant užtikrinti, kad ES teisėkūros procesas būtų skaidresnis, įtraukesnis, kiek tai susiję su atitinkamų suinteresuotųjų subjektų indėliu, ir lengviau stebimas bei vykdomas;

18. ragina Komisiją ir teisėkūros institucijas sistemingai taikyti gerus teisės aktų rengimo metodus ir vartoti aiškią ir prieinamą teisinę kalbą, užtikrinant ES *acquis* nuoseklumą ir vengiant dubliavimosi ar prieštaravimų, dėl kurių atsiranda nereikalingas kompleksiškumas ir trukdoma įgyvendinimui; pakartoja, kad aiškus ir nuoseklus aktų rengimas didina teisinį saugumą ir mažina administracinę naštą piliečiams, įmonėms ir viešojo administravimo institucijoms;

19. pripažįsta esminį teisėsaugos vaidmenį užtikrinant teisinės valstybės principo laikymąsi ir pagrindinių teisių apsaugą; primena, kad teisės aktais užtikrinamas teisinis saugumas, jų prieinamumas ir nuspėjamumas yra pagrindiniai iš teisinės valstybės principo kylantys reikalavimai; ragina Komisiją ir teisėkūros institucijas užtikrinti, kad geresnio reglamentavimo priemonėmis, įskaitant poveikio vertinimus, konsultacijas ir vertinimą, būtų prisidedama siekiant tikslo, kad ES teisės aktai būtų aiškesni, nuoseklesni ir labiau nuspėjami; ragina valstybes nares užtikrinti, kad bet kokios konstitucinės ar teisėkūros reformos, darančios poveikį valdžių atskyrimui, visiškai atitiktų ES pagrindines vertybes ir teisinius principus, taip pat ragina visapusiškai naudoti ES teisinės valstybės priemonių rinkinį, nes tokios reformos turėtų didžiulių pasekmių ES sanglaudai ir piliečių gyvenimui;

20. labai apgailestauja, kad Komisija vis dažniau neatlieka poveikio vertinimų, kurie yra jos pačios geresnio reglamentavimo sistemos dalis; mano, kad, norint pasiekti geresnio reglamentavimo darbotvarkės tikslus, reikia žymiai pagerinti poveikio vertinimų kokybę ir naudojimą;

21. pabrėžia, kad reikia deramai, nepriklausomai skaidriai atlikti visų pasiūlymų dėl teisėkūros procedūra priimamų aktų poveikio vertinimus, taip pat deramus Sąjungos iniciatyvų *ex post* vertinimus; primena, kad Parlamentas yra ne kartą atlikęs savo poveikio vertinimus vietoj Komisijos; be to, primena, jog Parlamentas yra įsteigęs specialų Poveikio vertinimo ir Europos pridėtinės vertės direktoratą, kad galėtų atlikti *ex ante* poveikio vertinimus ir *ex post* vertinimus ir taip prisidėti prie įrodymais pagrįstos politikos formavimo; vis dėlto, primena, kad poveikio vertinimai padeda gauti informacijos, tačiau nepakeičia politinių sprendimų priėmimo;

22. pabrėžia, kad prie visų pagrindinių teisėkūros ir politikos iniciatyvų turi būti pridėtos vertinant poveikį atliktos sąnaudų ir naudos analizės, įskaitant jų socialinį, ekonominį poveikį ir poveikį aplinkai; mano, kad tokia analizė yra būtina siekiant formuoti įrodymais grindžiamą politiką ir išsaugoti piliečių ir įmonių pasitikėjimą ES teisės aktais;

23. dar kartą ragina integruoti vaiko teises į ES teisės aktus, į poveikio vertinimo priemonių rinkinį įtraukiant vaiko teisių testą, kuriuo būtų užtikrinta, kad būtų įvertintas visų ES pasiūlymų dėl teisėkūros procedūra priimamų aktų galimas poveikis vaiko teisėms, nustatytos paveiktos sritys ir prireikus numatytas alternatyvių priemonių vertinimas; pabrėžia, kad į šį procesą turėtų būti įtraukta ES vaikų dalyvavimo platforma, taip siekiant sustiprinti vaikų balsą sprendimų priėmimo procese;

24. primena, jog poreikis priimti naujus teisės aktus neturėtų automatiškai reikšti, kad galiojantys teisės aktai nebereikalingi; šiuo atveju laikosi nuomonės, kad, norint išvengti netikėtų pasekmių ir nepageidaujamo poveikio, taip pat turi būti atliktas išsamus poveikio vertinimas dėl kiekvieno galimo panaikinimo; ragina šį požiūrį grįsti skaidria ir įrodymais pagrįsta metodika;

25. pabrėžia, jog Komisija turi sistemingai informuoti Parlamentą ir Tarybą, taip pat, jei reikia, nacionalinius parlamentus ir su jais konsultuotis per visą teisėkūros ciklą, kad būtų užtikrinta demokratinė atskaitomybė, institucinė pusiausvyra ir skaidrumas formuojant ES politiką;

26. pripažįsta, kad sunku užtikrinti efektyvų dabartinių mechanizmų, kuriais siekiama kontroliuoti teisėkūros sukuriamą naštą, pvz., principo „kiek plius, tiek minus“, veikimą, nes trūksta tinkamų *ex post* vertinimų, kiek tai susiję su faktinėmis teisės aktų lemiamomis sąnaudomis; kalbant konkrečiai apie principą „kiek plius, tiek minus“, pažymi, kad jis taikomas tik pagrindiniams teisėkūros procedūra priimtiems aktams; pabrėžia, kad dėl šio principo įgyvendinimo neturėtų nukentėti politiniai imperatyvai arba geresnio reguliavimo tikslai, taip pat pabrėžia, kad dėl jo neturėtų būti priimami mechaniški ar matematiniai sprendimai dėl teisės aktų panaikinimo; be to, mano, kad veiksmingų mechanizmų, kuriais būtų siekiama pašalinti pasenusias ar perteklines priemones, nebuvimas yra rimtas trūkumas; pabrėžia, jog reikia sutelkti dėmesį į ES teisės aktų tobulinimą siekiant užtikrinti, kad jie ir toliau atitiktų savo paskirtį;

27. atkreipia dėmesį į Komisijos naštos mažinimo tikslus kaip žingsnius siekiant pažangesnio reglamentavimo; primena, kad sistemingas, įrodymais pagrįstas teisės aktų vertinimas, kaip numatyta geresnio reglamentavimo priemonių rinkinyje, turi išlikti šio proceso kertiniu akmeniu;

28. primena, kad deleguotaisiais aktais tik papildomos arba iš dalies keičiamos tam tikros neesminės pagrindinio akto nuostatos, o įgyvendinimo aktais užtikrinamos vienodos įgyvendinimo sąlygos, todėl jie abu turėtų būti atitinkamai ir proporcingai naudojami ir apsiriboti techniniais aspektais, būtinais pagrindiniams aktams taikyti, kartu vengiant dubliavimosi, sutapimų ar prieštaravimų, dėl kurių atsiranda nereikalingas sudėtingumas; pabrėžia, kad svarbu deleguotiesiems ir įgyvendinimo aktams taikyti skaidrias procedūras, nustatant aiškius terminus, kad teisėkūros institucijos turėtų pakankamai laiko svariam ir veiksmingam tikrinimui atlikti; ragina deleguotuosius ir įgyvendinimo aktus paskelbti gerokai iš anksto, kad suinteresuotieji subjektai galėtų pasirengti laikytis reikalavimų; primygtinai reikalauja, kad, kai įmanoma, deleguotieji ir įgyvendinimo aktai būtų priimami tuo pat metu, kai įsigalioja pagrindinis aktas, taip siekiant užtikrinti teisinį saugumą ir įgyvendinamumą; ragina Komisiją atliekant bendrą reglamentavimo naštos vertinimą atsižvelgti ir į sąnaudas ir naudą, taip pat į tinkamą deleguotųjų ir įgyvendinimo aktų įgyvendinimą ir taikymą;

29. ragina Komisiją toliau labiau stengtis siekiant sumažinti piliečiams ir įmonėms taikomus reguliavimo įpareigojimus ir pagerinti ES teisės aktų kokybę ir veiksmingumą užtikrinant, kad reguliavimo priemonės būtų proporcingos, pagrįstos įrodymais ir teiktų aiškią pridėtinę vertę ES piliečiams ir įmonėms; mano, kad dabartinis požiūris „kiek plius, tiek minus“ šiuo atžvilgiu yra nederamas; todėl ragina nustatyti platesnio užmojo visa apimantį požiūrį, be kita ko, taikomą tais atvejais, kai kelios teisėkūros priemonės gali būti pakeistos, panaikintos arba atšauktos vienu metu, pvz., siekiant išvengti susiskaidymo, dubliavimosi, sutapimo ar perteklumo ir sumažinti sąnaudas; pažymi, jog šis požiūris turėtų apimti aiškią metodiką ir nepriklausomą bei skaidrų stebėsenos mechanizmą, kad būtų pasiektas grynasis reguliavimo sąnaudų sumažinimas, sykiu atsižvelgiant į teisėkūros nebuvimo sąnaudas tais atvejais, kai tikimasi ES pridėtinės vertės; pabrėžia, kad daugiausia dėmesio turėtų būti skiriama nereikalingos administracinės naštos mažinimui, kartu siekiant ES politikos tikslus, įskaitant socialinę, aplinkos ir vartotojų apsaugą; be to, ragina Parlamentą atlikti svarbesnį vaidmenį atliekant ES teisės aktų *ex post* vertinimą ir stebint, kaip įgyvendinamas pirmiau minėtas supaprastinimo metodas;

30. atkreipia dėmesį į Reglamentavimo patikros valdybos dalyvavimą atliekant poveikio vertinimus, tinkamumo patikrinimus ir pagrindinius esamų teisės aktų vertinimus; ragina Komisiją ieškoti būdų, kaip stiprinti Reglamentavimo patikros valdybos nepriklausomumą, pajėgumus, įgaliojimus ir procedūras, be kita ko, užtikrinant, kad jai būtų suteikta pakankamai išteklių didesnei Komisijos teisėkūros iniciatyvų daliai peržiūrėti; ragina užtikrinti didesnį Reglamentavimo patikros valdybos skaidrumą, įskaitant greitesnį jos nuomonių paskelbimą ir didesnį aiškumą dėl tolesnių veiksmų, susijusių su jos rekomendacijomis; pabrėžia, kad dėl

Reglamentavimo patikros valdybos darbo neturėtų būti nepagrįstai vilkinamas pasiūlymų dėl teisėkūros procedūra priimamų aktų priėmimas;

31. mano, jog tais atvejais, kai Reglamentavimo patikros valdyba pateikia neigiamą nuomonę dėl poveikio vertinimo, Parlamentas turėtų būti tinkamai ir laiku informuojamas, kad galėtų atlikti peržiūrą ir nuspręsti, ar toliau nagrinėti pasiūlymą, ar jį atmesti;

32. pažymi, kad Komisijos atliekamam metiniam naštos tyrimui tenka pagrindinis vaidmuo stebint pažangą, daromą siekiant mažinti naštą; vis dėlto, pabrėžia, kad, siekiant užtikrinti atskaitomybę ir palyginamumą įvairiose politikos srityse, būtinas didesnis apskaičiavimo ir metodikos, naudojamos sąnaudoms ir kaupiamajam poveikiui įvertinti, skaidrumas;

33. palankiai vertina M. Draghi pranešime pasiūlytą idėją parengti bendrą aiškią metodiką, kurią taikant būtų kiekybiškai įvertinamos naujų teisės aktų sąnaudos, ir mano, kad Komisija turėtų parengti tokią metodiką;

34. pažymi, kad pareiga teikti ataskaitas dažnai lemia dideles administracines sąnaudas įmonėms, ypač MVĮ; mano, kad tokios pareigos turėtų būti supaprastintos ir kad turėtų būti teikiama didesnė parama ataskaitų skaitmeninimui; vis dėlto, pripažįsta, jog svarbu veiksmingai teikti ataskaitas, kad būtų galima stebėti teisėtus viešosios politikos tikslus ir užtikrinti teisės aktų vykdymą ir taip tarnauti bendrajam interesui; todėl ragina Komisiją ir valstybes nares įvertinti galimybę kurti paramos priemones įmonėms, kad būtų kuo labiau sumažintos sąnaudos, susijusios su ataskaitų teikimu įgyvendinant ES teisės aktus, taip pat įvertinti galimybę ataskaitoje nustatyti mechanizmus, kuriuos taikant įmonėms būtų kompensuojama už tinkamai atliktas ataskaitų teikimo užduotis;

35. ragina Komisiją pagal principą „iš apačios į viršų“ sistemingai integruoti duomenis apie tai, kaip piliečiai suvokia, supranta ir praktiškai naudojasi savo teisėmis, įskaitant jų patirtį, susijusią su vykdymo užtikrinimo ir teisių gynimo mechanizmais; ragina šiuos duomenis geriau atspindėti geresnio reglamentavimo gairėse ir priemonių rinkinyje; ragina Komisiją ir teisėkūros institucijas didinti praktinį ES teisės aktų taikymą kiekviename politikos ciklo etape, be kita ko, užtikrinant tikrą piliečių ir įmonių dalyvavimą rengiant politiką, į naudotoją orientuotą teisės aktų projektų rengimą, naudotojų atliekamą jų tikrinimą ir konsultacijas pasibaigus teisėkūros procesui;

Reglamentavimo kokybė ir geresnė teisėkūra siekiant konkurencingumo

36. ragina dažniau taikyti tokius procesus kaip vertinimas ir Reglamentavimo kokybės ir rezultatų programa (REFIT), kuriais

siekiama supaprastinti teisės aktus; taip pat mano, kad įvairūs teisėkūros metodai, kurie galėtų padėti pasenusių ar perteklinių priemonių atveju, yra nepakankamai naudojami arba, kai naudojami, naudojami prastai;

37. primena, jog M. Draghi pranešime pabrėžiama, kad taisyklių supaprastinimas yra vienas iš trijų pagrindinių tikslų siekiant atnaujintos Europos partnerystės[8]; atkreipia dėmesį į tai, kad siekiant supaprastinimo. visų pirma. reikia sutelkti dėmesį į pažangias įgyvendinimo strategijas, laikantis pragmatiško, teisiškai pagrįsto ir veiksmingo požiūrio į tam tikros įmonėms, ypač MVĮ, tenkančios administracinės naštos mažinimą, ir kuo labiau supaprastinti sutartų taisyklių įgyvendinimą; be to, primena, jog E. Lettos pranešime taip pat pabrėžiama, kad reglamentais turėtų būti palengvinta ekonominė veikla ir inovacijos bendrojoje rinkoje, o ne joms trukdoma[9];

38. palankiai vertina tai, kad 2023 m. pradėta nauja poveikio MVĮ ir konkurencingumo patikra, kuri tapo privalomu poveikio vertinimų priedu; palankiai vertina Komisijos Pirmininkės Ursulos von der Leyen įsipareigojimą užtikrinti, kad ši nauja poveikio MVĮ ir konkurencingumo patikra padės išvengti reglamentavimo naštos ir kartu išlaikyti aukštus standartus; pažymi, kad dabar veiksmai turi atitikti žodžius, daugiausia dėmesio skiriant paramai MVĮ ir suteikti joms priemonių ES tikslams pasiekti ir ES teisės aktams įgyvendinti;

39. ragina, kad visapusiška konkurencingumo patikra taptų įprasta praktika, įskaitant pagrindinių teisės aktų rinkinių bendro poveikio vertinimą, o ne atskirų aktų vertinimą atskirai; patvirtina, kad, siekiant stiprinti Europos konkurencingumą ir suverenumą, reikia atsispirti išorės spaudimui susilpninti ES teisinę sistemą;

40. pakartoja, kad svarbu laikytis principo „visų pirma galvokime apie mažuosius“, nes tai yra geresnio reglamentavimo kertinis akmuo, užtikrinant, kad į MVĮ poreikius ir pajėgumus būtų sistemingai atsižvelgiama kiekviename politikos ciklo etape – nuo rengimo iki įgyvendinimo ir vertinimo; pabrėžia, kad svarbu nustatyti priežastinį ryšį tarp reguliavimo nuostatų, įmonių elgesio ir naudos naudotojams, taip pat įvertinti galimas nenumatytas pasekmes ir neproporcingą reikalavimų laikymosi naštą MVĮ;

41. palankiai vertina ir skatina platesnį apribotos bandomosios reglamentavimo aplinkos naudojimą į ateitį orientuotuose

---

8 Draghi, M., „Europos konkurencingumo ateitis: Europos konkurencingumo strategija“, Europos Komisija, 2024 m. rugsėjo 9 d., A dalis, 67–68 p.

9 Letta, E., „Daug daugiau nei rinka“, Europos Vadovų Taryba, 2024 m. balandžio mėn., p. 130.

sektoriuose, taip siekiant remti inovacijas, mažinti reikalavimų laikymosi sąnaudas ir užtikrinti teisinį saugumą MVĮ;

42. pripažįsta į Komisijos įsipareigojimą 25 proc. sumažinti įpareigojimų teikti ataskaitas mastą, tačiau pabrėžia, kad šis tikslas neturi kenkti skaidrumui ir tikrinimui, sykiu siekiant ES politikos tikslų; be to, atkreipia dėmesį į tai, kad įtrauktas MVĮ administracinių sąnaudų ir ataskaitų teikimo masto sumažinimas, siekiantis 35 proc.; be to, primena, kad ataskaitų teikimo įpareigojimai sudaro tik nedidelę visos reglamentavimo naštos dalį, kuri taip pat apima administracines, įgyvendinimo ir reikalavimų laikymosi sąnaudas, atsirandančias dėl ES ir nacionalinės teisės aktų; todėl pažymi, kad Komisijos tikslas 25 proc. sumažinti mastą turėtų būti vertinamas atsižvelgiant į platesnio masto tikslą sumažinti bendras sąnaudas ir sudėtingumą, be kita ko, kai reikia, toliau derinant nacionalines taisykles; taigi, ragina laikytis platesnio užmojo ir geresnės kokybės požiūrio, kuriuo būtų siekiama dar labiau sumažinti visas reglamentavimo lemiamas sąnaudas, įskaitant bandomąjį projektą siekiant įvertinti inovacijas reglamentuojančio reglamento poveikį, pvz., ankstyvaisiais teisėkūros etapais nustatant kliūtis startuoliams ir naujoms technologijoms;

43. be to, palankiai vertina tai, kad paskirtas Komisijos Pirmininkės pavaduotojas, atsakingas būtent už įgyvendinimą ir supaprastinimą; palankiai vertina tai, jog rengiami dialogai įgyvendinimo klausimais, ir ragina reguliariai tikrinti Sąjungos *acquis* tikrąją padėtį ir atlikti testavimą nepalankiausiomis sąlygomis, kad būtų galima įvertinti bendrą poveikį konkurencingumui, inovacijoms ir MVĮ ir ES politikos tikslų siekimui, taip pat nustatyti veiksmingo supaprastinimo galimybes; atsižvelgdamas į tai pabrėžia, kad svarbu atlikti išsamius poveikio vertinimus, sistemingai integruojant tinkamumo patikras, konkurencingumo patikras ir poveikio MVĮ tyrimus;

44. ragina Komisiją ir valstybes nares sistemingai integruoti konkurencingumo aspektus į supaprastinimo iniciatyvas, užtikrinant, kad administracinės procedūros, darančios poveikį piliečiams ir įmonėms, būtų supaprastintos nepakenkiant esminėms apsaugos priemonėms; pabrėžia, kad sumažinus nereikalingą biurokratiją, išplėtus skaitmeninius sprendimus ir pagerinus tarpusavio pripažinimą galima sumažinti reikalavimų laikymosi sąnaudas, palengvinti judumą ir sustiprinti bendrosios rinkos konkurencingumą ir patrauklumą;

45. mano, kad siekiant supaprastinimo, susijusio su konkurencingumu ir tolesne vidaus rinkos integracija, reikia visa apimančio požiūrio į atitinkamus ES ir nacionalinės teisės aktus; atkreipia dėmesį į tai, kad skirtingų valstybių narių nacionalinių taisyklių skirtumai taip pat gali lemti teisinį nesaugumą ir papildomas administracines sąnaudas; atsižvelgdamas į tai, ragina Komisiją pateikti visų galiojančių finansinių ir nefinansinių teisės aktų ir administracinių pareigų

įmonėms pagal ES teisę, taip pat pareigų pagal nacionalines bendrovių teisės taisykles apžvalgą; ragina užtikrinti, kad ši apžvalga būtų išsamaus vertinimo pagrindas, be kita ko, atsižvelgiant į sąnaudas ir naudą, skirtingus viešuosius interesus, kurių siekiama teisės aktais, teisės aktų dubliavimąsi, taip pat suvienodinimo ir suderinimo galimybes; prašo Komisijos pasinaudoti šiuo vertinimu ir prireikus bei faktiškai dalyvaujant visiems atitinkamiems subjektams ir suinteresuotiesiems subjektams, taip pat remiantis tinkamu poveikio vertinimu, pateikti pasiūlymų dėl pasenusių nuostatų atnaujinimo ir nepagrįstų kliūčių šalinimo proporcingomis priemonėmis, kad būtų pasiekta aukštynkryptė konvergencija;

46. pabrėžia, kad skaitmeninių priemonių ir DI grindžiamų sprendimų naudojimas siekiant padėti supaprastinti reikalavimų laikymąsi, sumažinti reglamentavimo sąnaudas ir padidinti informacijos prieinamumą turi didelį potencialą; mano, kad reikia išsamiau ištirti galimas skaitmeninių priemonių galimybes pateikti geresnius ir greitesnius sprendimus šioje srityje, o esamus neseniai priimtus teisės aktus būtina įgyvendinti; pabrėžia, jog tam reikia stiprinti gebėjimus ir imtis papildomų priemonių, kad visų dydžių įmonės, administracijos ir piliečiai turėtų reikiamą skaitmeninę infrastruktūrą ir įgūdžių;

47. ragina Komisiją išbandyti naujas DI priemones ir apsvarstyti galimybę jas diegti, įskaitant didžiuosius kalbos modelius, kuriuos papildytų paieška papildytas generavimas, taip siekiant padidinti ES teisės įgyvendinimo stebėsenos veiksmingumą ir tikslumą, kad būtų galima greičiau nustatyti reikalavimų nesilaikymo atvejus, laiku reaguoti į skundus ir aktyviai spręsti kylančias problemas;

48. primygtinai ragina valstybes nares neužkrauti nereikalingos papildomos administracinės ir reikalavimų laikymosi naštos į nacionalinę teisę perkeliant ES teisės aktus (perteklinis reglamentavimas) ir ragina Komisiją nustatyti tokios praktikos atvejus ir paskelbti apie juos savo metinėse įgyvendinimo ataskaitose; pabrėžia, jog reikia nuosekliai ir veiksmingai perkelti direktyvas į valstybių narių nacionalinę teisę, kad būtų užtikrintas teisinis saugumas ir vienodos sąlygos; primygtinai ragina valstybes nares direktyvas į nacionalinę teisę perkelti laiku, visiškai ir tiksliai ir ragina jas bendradarbiauti ir dalyvauti keičiantis gerąja patirtimi, kad direktyvų įgyvendinimas būtų proporcingas ir veiksmingas;

49. ragina Komisiją ir valstybes nares spręsti reglamentavimo fragmentacijos problemą, darančią poveikį MVĮ bendrojoje rinkoje, įskaitant nereikalingus nacionalinius formalumus, ir pirmenybę teikti tarpusavio pripažinimo ir sąveikumo sistemoms;

°

° °

50. paveda Pirmininkei perduoti šią rezoliuciją Tarybai ir Komisijai.